

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER)
YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (02.04.2020)

Kesin Olgu: Türkiye (15.679) Dünya (823.626) **Ölüm:** Türkiye (277), Dünya (40.598)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

Günün HASUDER Önerisi

Sağlık çalışanlarını KORUMADAN OLMAZ !

Çok üzgünüz.

Değerli hocamız Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu'nu COVID-19 nedeniyle kaybettik. İstanbul Tıp Fakültesi'ne, İstanbul Tabip Odası'na, Türk Tabipleri Birliği'ne, ailesine ve tüm sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu ([WHO Situation Report 72](#))

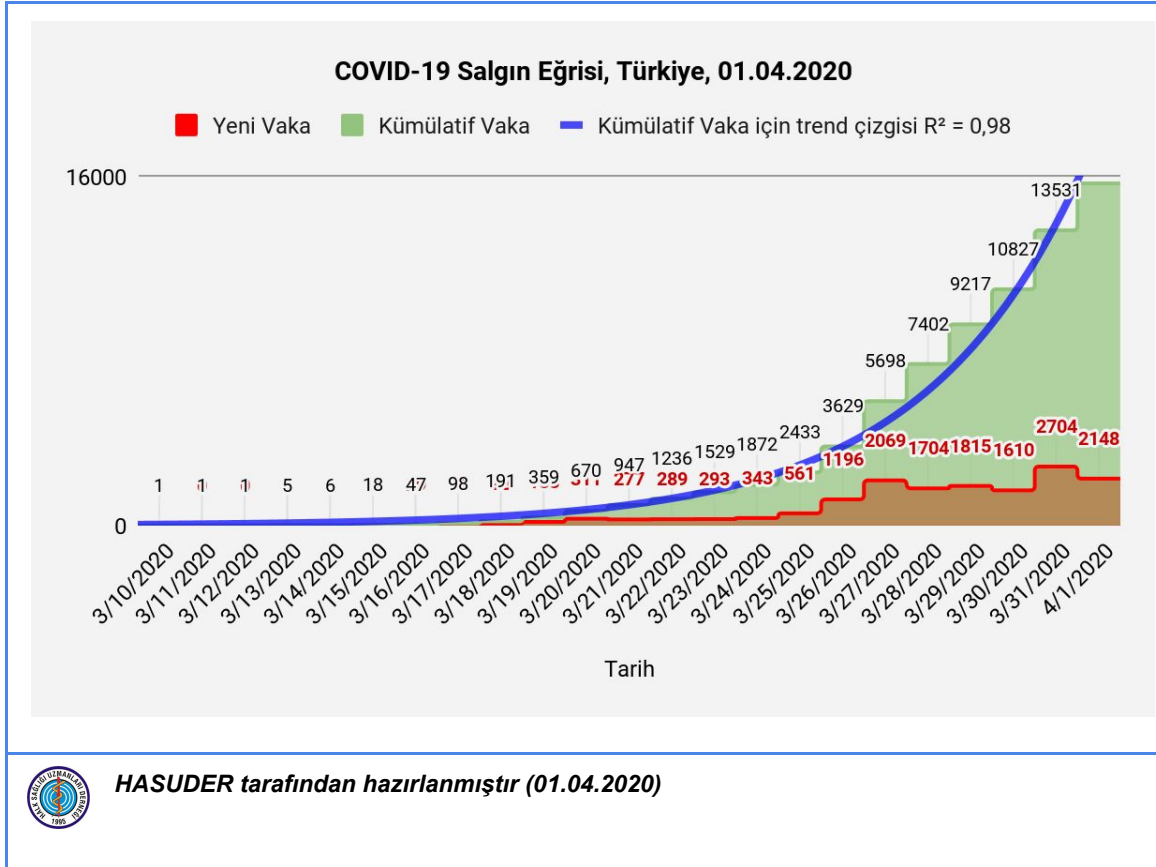
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), üç yeni ülke/bölge son 24 saat içinde COVID-19 vakaları bildirmiştir: Botsvana, Burundi ve Sierra Leone.
- DSÖ, COVID-19 için etiket dışı ilaç kullanımı hakkında bilimsel bir özet yayınladı. Potansiyel araştırma tedavileri olarak, birçoğu şu anda DSÖ ve katılımcı ülkeler tarafından desteklenen SOLIDARITY deneyi de dahil olmak üzere klinik araştırmalarda incelenmekte veya yakında incelenecek olan bir dizi ilaç önerilmiştir. Daha fazla bilgiyi burada bulabilirsiniz. [Burada](#)
- DSÖ, COVID-19 salgını için hazırlık veya yanıt vermede mülteci ve göçmenlerin ihtiyaçlarını ele almanın öneminin farkındadır. DSÖ Avrupa Bölgesi, mülteciler ve göçmenlerle çalışan sağlık hizmetlerine yardımcı olmak için bir rehber belge yayınlamıştır. Daha fazla bilgiyi burada bulabilirsiniz. [Burada](#)
- Dün bir basın toplantısında, PAHO (PanAmerikan Sağlık Örgütü) Direktörü Dr. Carissa Etienne, Amerika ülkelerinin COVID-19'un yayılmasını yavaşlatmak için şimdi harekete geçmesi gerektiğini vurguladı. DSÖ ülkeleri hastanelerin yanı sıra sağlık tesislerini hazırlamaya, sağlık personelinin korumaya ve hangi sosyal mesafe tedbirlerin ne kadar süreyle uygulanması gerektiğine karar vermeye teşvik etmektedir. Daha fazlasını burada bulabilirsiniz. [Burada](#)
- COVID-19'un yayılmasını yavaşlatmak veya durdurmak için halk sağlığı ve sosyal önlemler toplumun tüm üyelerinin tam katılımıyla uygulanmalıdır. DSÖ, COVID-19 salgınının yerel gelişimine bağlı olarak değişen halk sağlığı ve sosyal önlemlerle dört düzeyde COVID-19 bulaşımı tanımlamıştır.

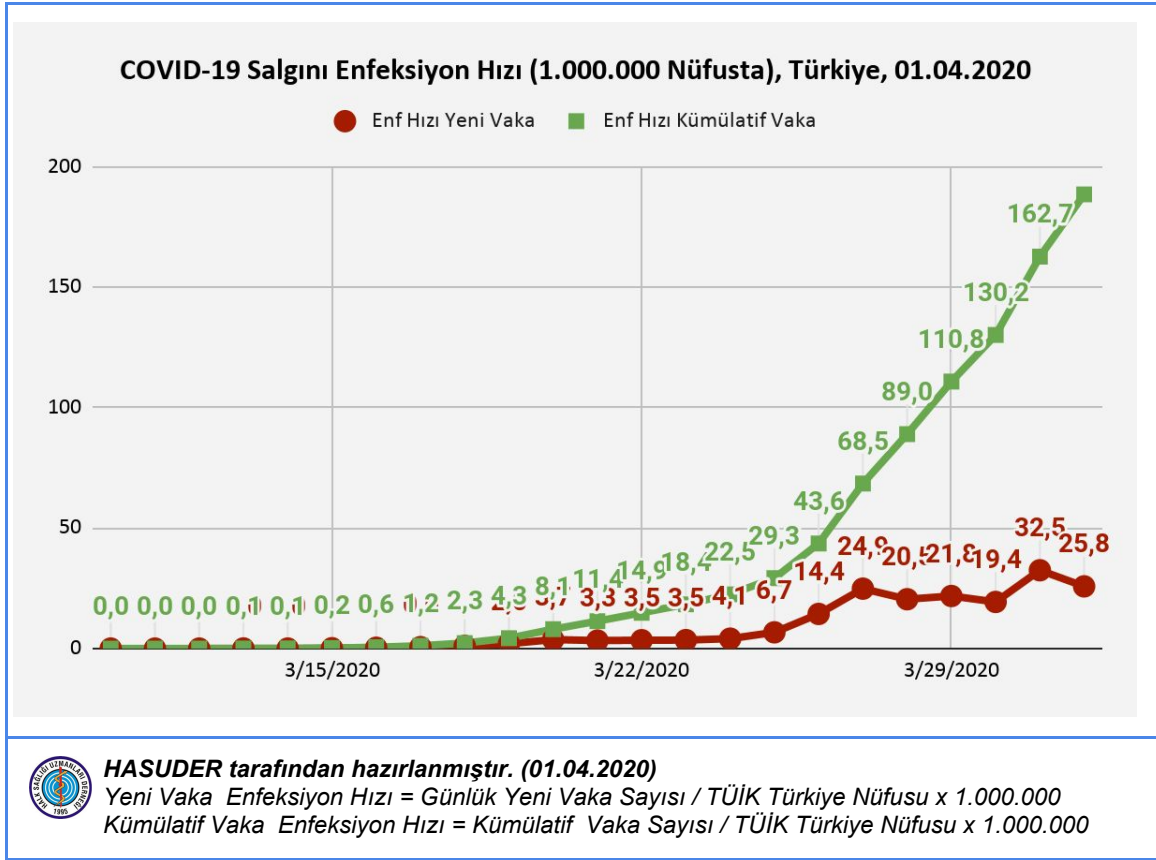
Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Fatalite Hızı (%)
01/04/2020	14.396	14,92	2.148	15.679	63	277	1,77

Pozitiflik % = $\frac{\text{Günlük Yeni Vaka Sayısı}}{\text{Günlük Test Sayısı}} \times 100$

Fatalite Hızı % = $\frac{\text{Kümülatif Ölüm Sayısı}}{\text{Kümülatif Vaka Sayısı}} \times 100$ [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB)

- Sn Bakan yaptığı basın açıklaması ile
 - Bunun bir *halk sağlığı* savaşı olduğunu, tüm dünyaya virüsün üç ay içinde yayıldığını,
 - Saha ekipleri ve Aile Hekimleri ile yaklaşık 10.000 hasta için filyasyon uygulandığını,
 - Tüm illerde vaka görüldüğünü; yaklaşık %60 vakanın İstanbul'da olduğunu; en sık vaka görülen illerin sırasıyla *İstanbul (8.852)*, *İzmir (853)*, *Ankara (712)*, *Konya (584)*, *Kocaeli (410)*, *Isparta (268)*, *Sakarya (207)*, *Adana (197)*, *Bursa (135)*, *Samsun (112)* olduğunu,
 - 39 ilde can kaybı olduğunu,
 - Ölüm oranının %1,58 olduğunu,
 - Avrupa'da görülen vakaların yüzde 10'unun sağlık çalışanları olduğunu, ülkemizde 601 sağlık çalışanının etkilendiğini, önümüzdeki günlerde daha çok sağlık personeline tarama testi uygulanabileceğini,
 - Hayatını kaybedenlerin %79,5'inin, yoğun bakım hastalarının yaklaşık %75'inin 60 yaş üstü olduğunu,
 - Hayatını kaybedenlerin %68,8'inin, yoğun bakım hastalarının %63,3'ünün tansiyon hastası olduğunu,
 - Yoğun bakımlarda doluluğun %63 olduğunu,
 - Servislerde yatak doluluğunun Anadolu'da yaklaşık %40, İstanbul'da %58 olduğunu,

- Pandemi Hastanelerinde vatandaşın ücret ödememesine dair bir düzenleme yapma çalışmasının sürdüğünü,
- Laboratuvar sayısının 89 merkeze çıkarılacağını, çalışabilecek tüm merkezlere izin verildiğini, gelecek 10 gün içinde günlük uygulanan test sayısının 15.000'den 30.000'e çıkabileceğini,
- Çin'den getirilen hızlı PCR testlerinin kullanıldığını, 1 milyon kit bulunduğunu,
- Umre ve yurt dışından gelip karantinaya alınanlarda pozitif test saptanması ya da semptom olması durumunda hastanede takip edileceğini,
- Bakanlığın randevu ve çağrı sistemlerinde çalışanların yaklaşık %90'ının evinde çalıştığını,
- Daha önce istifa etmiş sağlık personelinin tekrar bakanlık bünyesinde çalışabileceğini,
- Çin'den getirilen ilacın yoğun bakım hastalarında kullanılıyor olduğunu, Bilim Kurulunun ilacın etkinliğine dair analiz yaptığını,
- Antikor gelişmiş olan kişilerin plazmasını hasta olan kişiye verme uygulaması konusunda bir çerçeve çizildiği, çalışabilecek merkezler için bir genelge yayınlandığını,
- Kök hücre tedavisinin üç merkezde bazı hastalara uygulandığını,
- Seyahat kısıtlamasının yoğunlaştırıldığını bildirdi (01.04.2020). [Kaynak](#) / [Kaynak](#)
- SB, "Yeni Koronavirüs Hastalığında Uzmanlık Eğitimi Süreci" konulu yazı ile;
 - Uzmanlık öğrencilerinin salgın hastalık gibi olağandışı durumlarda, hekimlik görevlerini yürütmek üzere eğitim kurumu dışındaki aynı il sağlık tesislerine eğitim süresinden sayılmak ve üç ayı geçmemek kaydıyla görevlendirilebileceklerini,
 - Uzmanlık tez savunmalarının 01/04/2020 tarihinden itibaren ikinci bir duyuru yapıncaya kadar kayıt altına alınmak kaydıyla dijital ortamda yapılabileceğini veya pandemiye bağlı olarak gerçekleştirilemiyorsa ertelenmesi gerektiğini,
 - Uzmanlık eğitimi bitirme sınavının 01/04/2020 tarihinden itibaren ikinci bir duyuru yapıncaya kadar ertelenmesi gerektiğini duyurdu. **(01.04.2020 tarihli ve 15260714-799-E.617 sayılı SB SGHM yazısı)**
- SB, COVID-19 Tedavi kapsamında web sayfasına güncellemeler yaptı. [Kaynak](#)
 - COVID-19 (Sars-Cov2 Enfeksiyonu) Tedavisinde Kullanılacak İlaçlara İlişkin Bilgilendirme ([Favipiravir](#) 200 mg Tablet) (26.03.2020)
 - COVID-19 İzole Alan Biyomedikal Dayanıklı Taşınır Müdahale [Talimatı](#) (25.03.2020)
 - Majistral El Antiseptiği Hazırlama [Kılavuzu](#) (25.03.2020)
 - COVID-19 Evde Hasta [İzlemi](#) (25.03.2020)
 - COVID-19 Tedavisinde Kullanılan İlaçlar - [İlaç Etkileşimleri](#) (20.03.2020)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

- Bakanlık,
 - "Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bilgilendirme Hattı" (MEBİM-444 0 632) oluşturulacağını,
 - Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) görevli özel eğitim ve rehberlik öğretmenlerinin salgının öğrenciler, gençler ve aileler üzerinde yarattığı kaygı ve

travmatik etkileri azaltmak amacıyla telefonla destek olacağını duyurdu (01.04.2020). [Kaynak](#)

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

- YÖK;
 - Salgın nedeniyle önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerin talep etmeleri halinde 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar döneminde kayıtlarını dondurabilmesine;
 - Tez savunma ve yeterlik sınavlarının ise denetlenebilir olma ve "kayıt altına alınmak şartıyla" video konferans gibi dijital imkânlar ile yapılabilmesine olanak sağlayan kararlar aldı (01.04.2020). [Kaynak](#)

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

- TTB, *Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliğine İlişkin TTB COVID-19 İzleme Grubu Görüşü* bildirisi ile COVID-19 ile mücadelede, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) bu konuda önerdiği minimum standartlara, Sağlık Bakanlığı Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı'na ve Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) Yönetmeliği'ne (RG: 1 Mayıs 2019 tarih ve 30761 sayı) uygun KKD ile sağlık çalışanlarının korunmasının önemini belirtti (01.04.2020). [Kaynak](#)
- TTB Merkez Konseyi, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'ne gönderdiği yazıda, pandemi sürecinde Zorunlu Mesleki Sigorta Uygulamasının nasıl sürdürüleceğinin açıklanmasını istedi (01.04.2020). [Kaynak](#)
- TTB COVID-19 İzleme Grubu güncel gelişmeler doğrultusunda bulaş ve korunma yollarına ilişkin bilgi notu yayımladı (01.04.2020). [Kaynak](#)
- TTB Merkez Konseyi, COVID-19 pandemisinin sürecinde özel hastaneler tarafından hastalardan talep edilen ücretlerde artış olduğuna dair yakınmaların yaygınlaştığını bildirdi (01.04.2020). [Kaynak](#)
- TTB, DİSK, KESK, ve TMMOB, Covid-19 salgını ile etkin mücadelede halkın sağlığını, işini ve aşını korumak için 7 önlem açıkladı ve kamunun imzasına sundu (01.04.2020). [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- Ankara Tabip Odası pandemi günlerine ait ilk raporunda;
 - Ankara'da 31 Mart itibari ile PCR testleri pozitif 29, biri de hızlı testi pozitif olmak üzere toplamda 30 covid-19 tanısı alan sağlık çalışanı bulunduğu,
 - Bu sağlık çalışanlarından birinin entübe vaziyete yoğun bakımda takip ve tedavi edildiğini,
 - 65 yaş üstü hekimlerin olası sağlık sorunları ve ihtiyaç talepleri için ALO ATO YANINIZDA hattının devreye girdiğini belirterek pandemi yönetimiyle ilgili önerilerde bulundu (01.04.2020). [Kaynak](#)
- ATO uluslararası iş yasalarına ve anayasaya göre güvenli çalışma alanı sağlanmadan kişiyi çalıştırmaya zorlamanın veya bunun için baskı uygulamanın suç olduğunu belirtti. Böyle bir durumla karşılaşıldığında doldurabilecek tutanak yayımladı (01.04.2020). [Kaynak](#)

- ATO, pandemi tedbirleri kapsamında hekimlerin işten ayrılma hakkına dair hukuki bilgi notu yayımladı (01.04.2020). [Kaynak](#)

Konya Tabip Odası (KTO)

- Konya Tabip Odası pandemi günlerine ait önerilerini içeren bir değerlendirme yayınladı. [Kaynak](#)

Türkiye Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)

- COVID-19 Mücadelesinde Çin Halk Cumhuriyeti Tecrübesi ve Yürütülen Klinik Araştırmalarda Son Durum (2 Nisan 2020, Web Konferans) isimli konferansı duyurdu (01.04.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- HASUDER Toplum Ruh Sağlığı Çalışma Grubu [İl Pandemi Kurullarına iletilmesi için](#) sağlık çalışanlarının kronik stresten korunması için yapılabileceklerle ilgili **sağlık yöneticilerine mesaj** hazırladı. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Nur Baran Aksakal TRT Haber Özel programına konuk oldu. [İzlemek için](#)
- Prof. Dr. Sibel Sakarya Teketek programında Fatih Altaylı'nın konuğu oldu. [İzlemek için](#)
- Doç. Dr. Cavit Işık Yavuz Halk TV'nin sorularını yanıtladı. [İzlemek için](#)

Okuma Önerisi

Wuhan 2019 yeni koronavirüsünün (2019-Ncov) insandan insana erken geçiş modeli, Aralık 2019 - Ocak 2020

Çin 2019 yılı Aralık ayından beri solunum yolu hastalığına ve ciddi pnömoniye neden olabilen yeni bir koronavirüs (2019-nCoV) salgını yaşıyor. Bu araştırma salgın parametreleriyle ilgili çok çeşitli olasılıkların simülasyonuna dayanmakta olup, 2019-nCoV temel üreme sayısı R0'ın 2.2(% 90GA: 1,4-3,8) civarında olduğu ve insandan insana sürekli bulaşma potansiyeline sahip olduğu tahmin edildi. Bulaşma karakteristikleri, SARS-CoV ve pandemik influenza ile benzer büyüklükte gibi görünmekte ve küresel yayılma riskini göstermektedir. SARS-CoV ile ilgili önceki deneyimler, erken teşhis ve izolasyon, temas takibi ve kişisel koruyucu ekipman kullanımı gibi yerleşik enfeksiyon kontrolü uygulamalarının böyle bir salgını durdurabildiğini göstermiştir. Vaka ölüm oranı ve bulaşma hakkındaki mevcut belirsizlik göz önüne alındığında, bulgular 2019-nCoV'nin uluslararası yayılmasını önlemek için özellikle havaalanlarında ve diğer ulaşım merkezlerinde tarama, gözetim ve kontrol çabalarının önemine dikkat çekmektedir.

[Riou, J. et al. Pattern of early human-to-human transmission of Wuhan 2019 novel coronavirus \(2019-nCoV\), December 2019 to January 2020.](#)

[Euro Surveill. 2020;25\(4\). <https://doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2020.25.4.2000058>](#)

COVID-19 aşısı için Faz 3 aşaması yapılmadan aşı lisansı verilebilir

ABD ve İngiltere'den bir grup etik ve epidemiyoloji uzmanı araştırmacının kaleme aldığı görüş yazısına göre COVID-19 gibi acil bir durum için aşı geliştirme basamaklarında Faz 3 aşamasının atlanması, aşının piyasaya erken sürülebilmesi için önemli bir katkı sağlayabilir. Araştırmacılar uzun sürecek bir Faz 3 çalışması yerine kısa süreli, geniş katılımlı bir Faz 2 güvenlik çalışmasının ardından aşının lisans alabilmesini öneriyor.

[Eyal, N. et al. Human challenge studies to accelerate coronavirus vaccine licensure \[published online ahead of print, 2020 Mar 31\]. J Infect Dis. 2020;jiaa152. doi:10.1093/infdis/jiaa152.](#)

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Meltem Akın Dikleli, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Erdem Erkoyun, Uzm. Dr. Ayşe Gülsen Teker ve Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Hanife Ece Erik, Arş. Gör. İrem Dilaver tarafından hazırlanmıştır.*